Memo

Van: College van B&W
Aan: Financiële commissie
Datum: 7 maart 2023
Onderwerp: Begrotingsbrief 2023 van Provincie Gelderland
Bijlagen: 1. Definitie schuldquote en solvabiliteit
2. Presentatie solvabiliteit (financiële commissie 19-1-2023)

De gemeenteraad heeft op 8 november 2022 de Programmabegroting 2023 vastgesteld. De begroting is vervolgens, zoals te doen gebruikelijk, ter beoordeling aan Gedeputeerde Staten verzonden. De provincie heeft hierop gereageerd in haar begrotingsbrief van 31 januari jl. waarin ze aangeeft welke vorm van financieel toezicht over het boekjaar 2023 van toepassing is.

<u>Beoordeling begroting en toezichtvorm</u>
De provinciaal toezichthouder heeft geconstateerd dat de begroting 2023 structureel en reëel in evenwicht is. Daarmee valt onze gemeente in 2023 onder de reguliere vorm van repressief toezicht. Dit betekent in de praktijk dat de begroting 2023 en de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen geen goedkeuring behoeven van het college van Gedeputeerde Staten.

De provincie heeft de begroting 2023-2026 beoordeeld en de begrotingssaldi gecorrigeerd met de opgenomen incidentele posten. De gecorrigeerde saldi sluiten nagenoeg aan met de saldi zoals gepresenteerd in onze meerjarenbegroting.
Voor beoordeling van het reële evenwicht worden de belangrijkste ramingen van uitgaven en inkomsten beoordeeld. Een aandachtspunt daarbij zijn doorgaans de opgenomen taakstellingen. De provincie acht het een goede ontwikkeling dat de taakstellingen voor organisatie en frictiekosten in de begroting structureel zijn afgeboekt. Ook de verhoging van te verwachten kosten voor jeugdzorg draagt eraan bij dat de voorliggende begroting door de provincie als reëel sluitend wordt beschouwd.

De provincie constateert dat voor de jaarschijven 2023 t/m 2025 ruime positieve saldi zijn begroot en dat er in 2026 – het zogenoemde ravijnjaar – sprake is van een aanmerkelijk tekort. Dit tekort wordt echter vooral veroorzaakt door een lagere algemene uitkering. Deze ontwikkeling geldt voor het merendeel van de Nederlandse gemeenten.

Op grond van deze bevindingen is over 2023 het repressief toezicht van toepassing.

<u>Aandachtspunt</u>
In de begrotingsbrief wordt slechts één aandachtspunt meegegeven. Dit betreft het weerstandsvermogen. Dit vermogen is uitgedrukt in de weerstandsratio en bedraagt 2,2. Deze score kan op grond van gehanteerde normen als ‘uitstekend’ worden gekwalificeerd. De provincie geeft aan dat het belangrijk is om over voldoende weerstandsvermogen te blijven beschikken en vraagt daarom aandacht voor de ontwikkeling ervan.
Ook kijkt de provincie voor de beoordeling van de financiële positie naar de ontwikkeling van financiële kengetallen. Aandachtspunten daarbij zijn de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio. De schuldquote scoort in categorie B en de solvabiliteit in de meest risicovolle categorie C.
Een hoge schuldquote en lage solvabiliteit kunnen leiden tot hoge rentelasten in onze exploitatie en mogelijke betalingsproblemen.

Verdere aanpak

Vanuit de gemeente is ook onderkend dat van bovengenoemd aandachtspunt werk moet worden gemaakt. Dit is ook verwoord in de conclusie bij paragraaf weerstandsvermogen op pag. 82 van de Programmabegroting 2023:

“De oorzaak van deze ontwikkeling is gelegen in de flinke omvang van investeringen in komende jaren. In de periode 2023 tot en met 2026 bedraagt het totaal aan geplande investeringen afgerond € 118 miljoen. Om zowel de schuldquote als de solvabiliteitsratio te verbeteren, is het zaak om ons vreemd vermogen te verminderen en onze algemene reserve op te hogen. Van belang daarbij is om de geplande investeringen minder te gaan financieren door het afsluiten van leningen. Daarvoor is het nodig om structurele begrotingsruimte (overschotten) te creëren, zodat toekomstige kapitaallasten gedekt kunnen worden vanuit de reguliere exploitatie. Op die manier zorgen we voor een betere verhouding tussen ons eigen en vreemd vermogen en daarmee voor een verbetering van onze financiële positie.”

Het is van belang om ervoor te zorgen dat genoemde waarden in de komende jaren verbeteren. Dit kan worden gerealiseerd door maatregelen te treffen die gericht zijn op het realiseren van rekeningoverschotten en een verbetering van onze financiële positie.

In de financiële commissie van 19 januari jl. is specifiek aandacht geschonken aan de solvabiliteit. Voor nadere inhoudelijke informatie hierover verwijzen wij naar de betreffende presentatie.
De commissie heeft daarbij ingestemd met het procesvoorstel m.b.t. verbetering solvabiliteitsratio.

Concreet voorstel als vervolg op presentatie van 19 januari jl.:

1. Keuze maken voor scenario risiconeutraal t.a.v. solvabiliteitsratio en netto schuldquote
2. Daarbij kiezen voor een ingroei-pad van 10 jaar
3. De bijbehorende streefwaarden als volgt te borgen:
   - Dit uitgangspunt meenemen in de kadernota 2024
   - Bij projecten met grote financiële impact ook nieuwe solvabiliteitsratio opnemen
   - Dit uitgangspunt opnemen in de financiële verordening

Bijlage 1. Definitie schuldquote en solvabiliteit

Netto schuldquote
De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Een hoge *netto schuldquote* geeft aan dat de druk van de schuldverplichtingen op de exploitatie-uitgaven hoog kan oplopen.
Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone. Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen.

Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio wordt berekend door het totale eigen vermogen te delen door het totaal van de passiva.
Een lage *solvabiliteitsratio* is een teken dat een gemeente met zijn exploitatieresultaten weinig tot niet spaart voor de financiering van investeringen. Bij een negatieve *solvabiliteitsratio* heeft een gemeente met negatieve exploitatieresultaten geleend voor lopende consumptieve uitgaven. Er worden in dat geval lopende consumptieve uitgaven op een toekomstige generatie inwoners afgewenteld.

Bijlage 2. Presentatie solvabiliteit (financiële commissie 19-1-2023)

Zie apart pdf-bestand.